

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 64 0 P 054926 23 Rev
Sarajevo, 13.04.2023. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Emine Hulusija, kao predsjednice vijeća, Amire Sadović i Enise Bilajac, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Formula d.o.o. Posušje, koga zastupaju punomoćnici Sanja Iličić Lukenda i Luka Božić, advokati iz Čitluka, protiv tuženog Grad Zenica, koga zastupa Gradsko pravobranilaštvo, radi diskriminacije, v.s. 16.917,70 KM, odlučujući o reviziji tužitelja, izjavljenoj protiv presude Kantonalnog suda u Širokom Brijegu broj: 64 0 P 054926 21 Gž od 24.01.2023. godine, u sjednici vijeća održanoj 13.04.2023. godine, donio je:

P R E S U D U

Revizija se odbija.

Odbijaju se zahtjevi parničnih stranaka za naknadu troškova u povodu revizije.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Širokom Brijegu broj: 64 0 P 054926 20 P od 31.03.2021. godine stavom prvim izreke odbijen je tužbeni zahtjev koji glasi:

„Utvrđuje se da je tuženik diskriminirao tužitelja na način što je Odlukom o komunalnim taksama Grada Zenice, Tarifom komunalnih taksi, Tarifnim brojem 1., člankom 11. (Sl.novine Grada Zenice broj 2/15, 4/15) povrijedio tužiteljevo pravo na jednako postupanja u obavljanju gospodarske djelatnosti na području Grada Zenice.

Nalaže se tuženiku da prestane sa diskriminacijom tužitelja te se zabranjuje primjena Tarife komunalnih taksi, Tarifnog broja 1, članka 11. Odluke o komunalnim taksama Grada Zenice (Službene novine Grada Zenice, broj 2/15, 4/15).

Nalaže se tuženiku da tužitelju, u roku od 30 dana i pod prijetnjom ovrhe, isplati iznos od 14.846,06 KM sa zateznom kamatom koja teče:

- na iznos od 6.392,07 KM počevši od 27.07.2017.god. pa do isplate,

- na iznos od 8.453,99 KM počevši od 16.10.2019.god. pa do isplate,

Dužan je tuženik, u roku od 30 dana i pod prijetnjom ovrhe tužitelju naknaditi troškove parničnog postupka sa zakonskom zateznom kamatom počevši od dana donošenja prvostupanjske presude do isplate.“

Stavom drugim obavezan je tužitelj nadoknaditi tuženom troškove postupka u iznosu od 2.750,94 KM, u roku od 30 dana.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Širokom Brijegu broj: 64 0 P 054926 21 Gž od 24.01.2023. godine žalba tužitelja je odbijena i prvostepena presuda je potvrđena. Odbijen je zahtjev tuženog za naknadu troškova na ime sastava odgovora na žalbu.

Protiv drugostepene presude tužitelj je izjavio reviziju zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da ovaj sud uvaži

reviziju i preinači nižestepene presude na način da usvoji tužbene zahtjeve tužitelja u cijelosti, te obaveže tuženog da mu naknadi troškove parničnog postupka, uključujući i troškove sastava revizije u iznosu od 1.263,60 KM i takse na reviziju po ocjeni suda.

U odgovoru na reviziju tuženi je predložio da se revizija odbije kao neosnovana uz naknadu troškova za sastav odgovora na reviziju u iznosu od 1.050,00 KM.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga navedenih u reviziji i po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 241. Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu ZPP), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Revizija nije osnovana.

Tužitelj u reviziji prigovara povredi odredaba parničnog postupka iz čl. 209. ZPP, navodi da drugostepeni sud u pobijanoj presudi nije dao valjanu ocjenu žalbenih prigovora od odlučnog značaja što je bilo od uticaja na zakonitost i pravilnost pobijane presude. Neprihvatljiv je revizijski prigovor da je drugostepena presuda zahvaćena povredom odredaba parničnog postupka iz člana 209. u vezi sa članom 231. ZPP, budući da je drugostepeni sud u obrazloženju svoje presude ocijenio sve žalbene navode odlučne sa aspekta predmeta spora. U konkretnom slučaju obrazloženje pobijane presude sadrži razloge o odlučnim činjenicama koje su drugostepenom sudu poslužile kao stvarni i pravni osnov za donošenje odluke o neosnovanosti postavljenih zahtjeva, tako da je drugostepenu presudu moguće ispitati - ista nije zahvaćena povredom odredaba parničnog postupka iz člana 209. u vezi sa članom 191. stav 4. ZPP.

Slobodnoj ocjeni dokaza od strane suda, stranka ne može s uspjehom suprotstaviti svoju ocjenu tih dokaza, tim više što ta ocjena u konkretnom slučaju uključuje prigovore činjenične prirode koji u revizijskom postupku nisu relevantni (član 240. stav 2. ZPP).

Neosnovan je prigovor revidenta da je drugostepena presuda zasnovana na pogrešnoj primjeni materijalnog prava.

Revizijski prigovor pogrešne primjene materijalnog prava revident ne može sa uspjehom zasnivati na činjeničnom stanju drugačijem od onog kojeg su utvrdili nižestepeni sudovi, pa tako ni na tvrdnjama da je odlukama tužene utvrđeno različito tretiranje obveznika plaćanja takse po osnovu djelatnosti koju obavljaju, da ne postoji razumno opravdanje da se taksa na isticanje firme za neke djelatnosti odredi u visini 70,00 KM, a za djelatnost kojom se bavi tužitelj u visini od 3.000,00 KM, pa da se radi o nametnutim obavezama poslovnih subjekata koji se nalaze u istoj situaciji (stavljaju tablu na poslovni prostor), ali da im tuženi određuje za to različitu visinu takse.

Postavljenim tužbenim zahtjevom tužitelj traži utvrđenje diskriminacije, zatim da sud naloži tuženom da prestane sa diskriminacijom i zabrani dalju primjenu čl. 1. Odluke o komunalnim taksama Grada Zenice, Tarife komunalnih taksi Tarifnog broja 1., te isplatu iznosa od 14.846,06 KM.

Odlučujući o predmetnom tužbenom zahtjevu nižestepeni sudovi su utvrdili da je tužitelj pravno lice - gospodarski subjekt koji je registriran za obavljanje djelatnosti priređivanja igara na sreću, klađenja na sportske rezultate i druge neizvjesne događaje i to na

¹ „Službene novine Federacije BiH“ br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

283 prodajna mjesta u Federaciji BiH, a između ostalog i na dva prodajna mjesta u Gradu Zenica. Tuženi je dana 28.4.2015. godine donio Odluku o komunalnim taksama Grada Zenice („Službene novine Grada Zenice“ broj 2/15 i 4/15) i Tarifu komunalnih taksi, Tarifnog broja 1. člana 11. tačke B) Izuzeci – Posebne grupe pravnih lica i poduzetnika kojom se propisuje da sportske kladionice za svako svoje uplatno mjesto na području Grada Zenice, plaćaju komunalnu taksu na istaknutu firmu po jednom uplatnom mjestu u godišnjem iznosu od 3.000,00 KM i to u ekstra zoni 2.400,00 KM, u I zoni 1.800,00 KM, u II zoni i 1.200,00 KM u III zoni, zatim da je po Tarifnom broju 1. član 11. poslovni subjekti podijeljeni u tri osnovne grupe: A) Pravna lica prema veličini i poduzetnici - obrtnici, B) Izuzeci – Posebne grupe pravnih lica i poduzetnika i C) Udruženja građana i da je ključni kriterij za različito utvrđene takse kriterij djelatnosti, ali i veličina i oblik organizovanja poslovnih subjekata.

Presudom Ustavnog suda F BiH broj U-23/17, član 4. Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o komunalnim taksama proglasio je neustavnim, jer propisivanje visine takse po kriteriju djelatnosti predstavlja povredu načela jednakosti pred zakonom utvrđenog odredbom člana II.A.2. (1) c) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine. Nakon donošenja te presude, Gradsko vijeće tuženog donijelo Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o komunalnim taksama (Službene novine Grada Zenice broj 1a/19) kojom kao kriterij za utvrđivanje djelatnosti propisuje, pored ostalog akumulativnost (umjesto akumulativna djelatnost),

Odluka o općinskim taksama na istaknutu firmu iz 2016.godine (čiji je sastavni dio i Tarifa) sa izmjenama i dopunama još uvijek je na snazi, i nije bila predmet utvrđivanja ustavnosti pred Ustavnim sudom F BiH, ali da je i tom Odlukom, odnosno Tarifom, bez obzira što se djelatnost ne navodi u čl.4. Odluke, kao kriterij za utvrđivanje visine takse, napravljena razlika u visini takse po osnovu djelatnosti, što je jasno vidljivo iz Tarife;

Nakon pokrenutog postupka prinudne naplate od strane Porezne uprave F BiH, od tužitelja je na ime općinske komunalne naknade za istaknutu firmu na području općine Kakanj za 2010. 2011. i 2017.godinu naplaćen iznos od ukupno 20.496,39 KM, a visina općinske komunalne naknade za istaknutu firmu za istu godinu i isto područje/zonu za općinu Kakanj za Lutriju BiH i JP Elektroprivreda d.d. BiH veća je od takse koja je propisana tužitelju.

Na osnovu tako utvrđenog činjeničnog stanja nižestepeni sudovi su donijeli pravilnu i zakonitu presudu kada su tužbeni zahtjev odbili kao neosnovan.

Odredbom člana 2. Zakona o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“ broj 59/2009 i 66/16) propisano je da će se diskriminacijom, u smislu ovog Zakona, smatrati svako različito postupanje, uključujući svako isključivanje, ograničavanje ili davanje prednosti utemeljeno na stvarnim ili pretpostavljenim osnovama prema bilo kojem licu ili grupi lica na osnovu njihove rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, nacionalnog ili socijalnog porijekla, veze s nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, društvenog položaja i pola, polnog izražavanja ili orijentacije, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogućiti ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi prava i sloboda u svim oblastima javnog života (stav 1).

Odredbom člana 3. istog Zakona propisano je da je neposredna diskriminacija svako različito postupanje po osnovama određenim u članu 2. ovog Zakona, odnosno svako djelovanje ili propuštanje djelovanja kada je neko lice ili grupa lica dovedena ili je bila, ili bi mogla da bude dovedena u nepovoljniji položaj za razliku od nekog drugog lica ili grupe lica u sličnim situacijama. (Stav 2) Posredna diskriminacija podrazumijeva svaku situaciju u kojoj, naizgled neutralna odredba, kriterijum ili praksa, ima ili bi imala efekat dovođenja nekog lica ili grupe lica u nepovoljan ili manje povoljan položaj u odnosu na druga lica. Odredbom člana 12. Zakona o zabrani diskriminacije je propisano (1) Lice ili grupa lica koja su izložena bilo kojem

obliku diskriminacije, prema odredbama ovog zakona, ovlašćeni su da podnesu tužbu i da traže a) utvrđivanje da je tuženi povrijedio tužiočevo pravo na jednako postupanje, odnosno da radnja koju je preduzeo ili propustio može neposredno dovesti do povrede prava na jednako postupanje (tužba za utvrđivanje diskriminacije), b) zabranu preduzimanja radnji kojima se krši ili se može prekršiti tužiočevo pravo na jednako postupanje, odnosno da se izvrše radnje kojima se uklanja diskriminacija ili njene posljedice (tužba za zabranu ili otklanjanje diskriminacije), c) da se nadoknadi materijalna i nematerijalna šteta uzrokovana povredom prava zaštićenih ovim zakonom (tužba za nadoknadu štete) i d) da se presuda kojom je utvrđena povreda prava na jednako postupanje na trošak tuženika objavi u medijima, u slučaju kada je diskriminacija počinjena kroz medije (štampane, printane i elektronske), odnosno bilo koje vrste. Odredbom člana 15. Zakona, teret dokazivanja da nije prekršen princip jednakog postupanja ili zabrane diskriminacije, prebačen je na tuženog.

Imajući u vidu naprijed citirane zakonske odredbe i utvrđeno činjenično stanje, nižestepeni sudovi su pravilno ustanovili da tužitelj u smislu čl. 15. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije, nije učinio vjerovatnim da ga je tuženi doveo u diskriminirajući položaj po osnovu vrste djelatnosti i da je u nepovoljnijem položaju od ostalih pravnih subjekata čije obaveze plaćanja poreza su bile obuhvaćene odlukom tuženog, posebno kada su u pitanju uporedne grupe – Lutrija BiH, ili npr. JP Elektroprivreda za neke oblike organiziranja, kao i svi ostali privredni subjekti koji bi predstavljali „sličniju“ uporednu grupu. Tužitelj samo navodi da je diskriminiran u odnosu na ostale pravne osobe koje obavljaju djelatnost na području Grada Zenice, uzimajući trgovačke radnje koje je sam odabrao kao uporednu grupu.

Naime, da bi se pružila zaštita od diskriminacije, kako to pravilno zaključuju nižestepeni sudovi, tužitelj se morao nalaziti u analognim situacijama u odnosu na drugu grupu i ukazati na postojanje nepovoljnijeg postupanja prema njemu. Trgovačka radnja nije ista niti slična grupi pravnih poslova koje obavljaju djelatnost igara na sreću, pa time tužitelj nije učinio vjerovatnom ni postojanje uzročno posljedične veze za štetu za koju smatra da je nastala naplatom poreza koji se po zakonu mora platiti i to po Odluci tuženog (2/15 i 4/15) koja je na snazi, i koja nije bila predmet ispitivanja pred Ustavnim sudom FBiH.

Ostali revizijski prigovori nisu od odlučnog značaja sa aspekta predmeta spora (član 231. u vezi sa članom 253. ZPP).

Kako ne stoje razlozi revizije kao ni razlog na koji ovaj sud pazi po službenoj dužnosti valjalo je reviziju odbiti primjenom člana 248. ZPP.

Odbijeni su zahtjevi parničnih stranaka za naknadu troškova u povodu revizije, budući da tužitelj nije uspio u revizijskom postupku, a troškovi tuženog za sastav odgovora na reviziju nisu bili potrebni radi vođenja ove parnice (član 397. stav 1. u vezi članom 386. st. 1. i 387. st. 1. ZPP).

Predsjednica vijeća
Emina Hulusija, s.r.